

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ
ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ПОЛТАВСЬКИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ
ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПОЛІТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
(ГРУЗІЯ)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В.ДОКУЧАЄВА,
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І АДМІНІСТРУВАННЯ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА
ім. О.М.БЕКЕТОВА, КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»,
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**Матеріали
ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)**

(8 грудня 2020 р.)

Полтава 2020

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ
ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ПОЛТАВСЬКИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ
ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПОЛІТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
(ГРУЗІЯ)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В.ДОКУЧАЄВА,
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І АДМІНІСТРУВАННЯ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА
ім. О.М.БЕКЕТОВА, КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»,
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

**Матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)**

(8 грудня 2020 р.)

Полтава 2020

УДК 35.07/08 (1-21) (477)
М65

Редакційна колегія:

Лозинська Т.М. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії, д.держ.упр., професор (*відповідальний редактор*);

Дорофєєв О.В. – професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії, д.е.н., доцент (*заступник відповідального редактора*).

М65 *Місьцеве самоврядування в Україні: теорія та практика* : матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю), м. Полтава, 08 грудня 2020 року / за заг. ред. Т.М. Лозинської, О.В. Дорофєєва. Полтава : ПДАА, 2020. 204 с.

У матеріалах конференції висвітлені результати наукових досліджень з актуальних проблем місцевого самоврядування і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямками: «Розвиток нормативно-правової бази місцевого самоврядування», «Управління розвитком територіальних громад: проблеми та перспективи», «Соціальна основа місцевого самоврядування», «Місьцеве самоврядування та бізнес-середовище», «Формування місцевих бюджетів», «Політичні аспекти функціонування самоврядної влади».

Для наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, теоретиків і практиків публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання трансформації управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Полтавська державна аграрна академія, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РОЗВИТОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Аранчій В.І., Горб О.О.

Загальна характеристика системи місцевого самоврядування Польщі 8

Дурман О.Л., Полосьмак К.О.

Нормативно-правовий аспект етичної поведінки посадових осіб
місцевого самоврядування 11

Сьомич М.І.

Проблемні питання діяльності органів місцевого самоврядування, заходи
щодо їх усунення та механізми реалізації 15

СЕКЦІЯ 2. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Аранчій Г.А.

Державна підтримка співробітництва територіальних громад 21

Безхлібна А.П.

Європейський досвід управління приморськими регіонами з метою
підвищення їх конкурентоспроможності 24

Бобровська О.Ю.

Корпоратизм як дієвий чинник розвитку територіальних громад у
сучасних умовах 28

Галич О.А., Демидкін О.С.

Механізм впровадження та використання програмного забезпечення в
органах виконавчої влади 32

Грицишен Д.О., Лисак С.П.

Економічна злочинність як загроза національній безпеці 35

Дурман М.О., Козловська А.С.

Стратегія регуляторної політики як один з інструментів реалізації
стратегії розвитку 38

Kalinichenko A., Młynarczyk N.

Prosumpcja energetyczna jako element rozwoju lokalnego 41

Компанець О.І.

Управління персоналом на державній службі 45

Кураташвили А.А.

Революционно новые теоретические основы государственного
управления в интересах народа 48

Кураташвили А.А.

Местное самоуправление – как регулируемое дерегулирование
экономики и общественной жизни в системе государственного
управления 52

Лозинська Т.М.

Адміністративно-територіальна реформа та зміни в системі місцевого
самоврядування 56

Тамара Миколаївна Лозинська,
*доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавської державної аграрної академії,
м. Полтава, Україна*

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА ТА ЗМІНИ В СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Адміністративно-територіальна реформа в Україні, яка триває з 2015 р., торкалася переформатування територіальних громад (ТГ) (за рахунок їх об'єднання) та створення нових органів місцевого самоврядування (ОМС) з ширшими можливостями, забезпеченими фінансовою децентралізацією. З прийняттям 17.07.2020 Постанови Верховної Ради України №807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів» [1] починається черговий етап реформи, який стосується субрегіонального рівня. На сьогоднішній день на базі існуючих 490 районів утворено 136, які послужили територіальною основою для проведення у жовтні 2020 р. чергових виборів до місцевих рад. Разом із цим урядом було затверджено новий адміністративно-територіальний устрій базового рівня – 1469 ТГ, що свідчить про фактичне завершення його формування [2].

Зміна адміністративно-територіального устрою України не була самоціллю, а проводилася з метою підвищення результативності публічного управління, зокрема, місцевого самоврядування. Досягнення цієї мети, крім іншого, передбачає й перегляд розподілу повноважень між ОМС різного рівня, що викликано як наявністю їх дублювання, так і перерозподілом фінансів. Так, 12 жовтня 2020 р. Президент України підписав проект закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо приведення у відповідність положень бюджетного законодавства у зв'язку із завершенням адміністративно-територіальної реформи» [3], яким передбачено переведення з 01.01.2021 р. усіх громад на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом. Законом також встановлено, що 60% податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), які раніше зараховувалися до районних бюджетів, спрямовуються до бюджетів ТГ, а це означає, що громадам будуть віддаватися і повноваження, які раніше виконувалися районними радами за рахунок ПДФО.

Отже, систему місцевого самоврядування очікує перерозподіл повноважень між радами базового рівня, районними та обласними, що має знайти своє відображення в Законі України «Про місцеве самоврядування». Крім того, потребують врегулювання й інші питання місцевого самоврядування – передача майна районних рад громадам, управління майном громад, зокрема, спільним, узгодження інтересів сільських і міських населених пунктів, що об'єдналися в одну громаду. Окремого врегулювання потребує питання управління землями, що знаходяться за межами населених пунктів тощо. Коло питань, які стосуються місцевого самоврядування в нових умовах адміністративно-територіальної організації влади, є настільки широким, що назріла необхідність розроблення нового законопроекту «Про місцеве

самоврядування». Міністерство розвитку громад і територій України представило на розгляд Верховній Раді України проект закону «Про місцеве самоврядування», який забезпечує подальшу децентралізацію влади. Статтею 38 законопроекту, наприклад, визначено компетенції районної ради, до яких віднесено:

- забезпечення організації роботи ради;
- затвердження районного бюджету, звітів про його виконання;
- затвердження місцевих програм;
- управління майном спільної власності територіальних громад району (до передачі територіальним громадам) [3].

Законопроектом також передбачено, що орган місцевого самоврядування може не виконувати делеговане повноваження, якщо порушено умови їх передачі; заборонено наділяти місцеве самоврядування повноваженнями посеред поточного бюджетного періоду, а також змінювати рішення про зміст та обсяги повноваження частіше, ніж раз на 3 роки.

Однак уже зараз, до прийняття закону, необхідно вирішувати ряд життєво важливих проблем місцевого самоврядування на субрегіональному рівні. Насамперед йдеться про ліквідацію та реорганізацію рад у ліквідованих районах, механізм яких чітко не встановлено чинним законодавством. 17 листопада поточного року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування окремих питань діяльності та організації органів державної влади, органів місцевого самоврядування у зв'язку з утворенням (ліквідацією) районів» №3651-Д (знаходиться на підписі у президента) [там само], який вирішує ряд важливих питань щодо організації/ліквідації районів.

Серед іншого законопроектом передбачено:

- повноваження районних рад, які представляли спільні інтереси територіальних громад районів, ліквідованих Верховною Радою України (далі – ліквідованих районів), закінчуються в день набуття повноважень обраними на відповідних перших місцевих виборах районними радами районів, утворених Верховною Радою України (далі — новоутворених районів);

- з дня набуття повноважень районною радою, здійснюється реорганізація районних рад ліквідованих районів шляхом приєднання до районної ради, розташованої у адміністративному центрі новоутвореного району;

- районна новоутвореного району, з дня набуття нею повноважень є правонаступником рада, яка представляє спільні інтереси територіальних громад всього майна, прав та обов'язків районних рад, які представляли спільні інтереси територіальних громад ліквідованих районів, якщо інше не передбачено цим Законом [там само].

Не пізніше, ніж до 1 липня 2021 р. нові районні ради мають передати до комунальної власності ТГ району окремі об'єкти їх спільної власності, які знаходяться на території цих громад, відповідно до розмежування видатків між бюджетами, встановлених Бюджетним кодексом України. Безумовно, на даному етапі децентралізації влади, у першу чергу будуть вирішуватися питання

передачі-приймання майна у власність ТГ, але згодом відповідний ОМС має забезпечити розробку комплексу заходів щодо ефективного управління майном. Раціональне управління майном комунальної власності сприяє посиленню спроможності територіальних громад, підвищує інвестиційну привабливість місцевості, дозволяє надавати високоякісні публічні послуги та розвивати бізнес. Зараз у розпорядженні керівників ОМС є достатньо різноманітних інструментів з управління активами, серед яких найбільше розповсюдження отримали: оренда землі та нерухомого майна, приватизація комунального майна, організація діяльності комунальних підприємств, отримання у власність громади безхазяйного майна та відумерлої спадщини, благоустрій. Менше використовуються концесія, лізинг, передача майна в оперативне управління.

Складність завдань з управління комунальною власністю, яка лише зростатиме в процесі подальшого переміщення повноважень до ТГ, обумовлює посилення вимог до посадових осіб місцевого самоврядування стосовно знання законодавства, методики оцінки, переоцінки, списання майна, розв'язання судових спорів тощо. Виникає щоденна необхідність відслідковувати нормативно-правові акти органів виконавчої влади, які, наприклад, у даний час розробляють інструкції та порядки передачі майна спільної власності громад району в комунальну власність. Наприклад, Національна служба здоров'я України (НСЗУ) розробила інструкцію щодо послідовності дій при передачі районних лікарень (спільної власності територіальних громад) новим власникам. Районні лікарні, що підписали договори з НСЗУ, й надалі будуть фінансуватися нею, але зі зміною компетенції районних рад і громад, а також джерел наповнення відповідних бюджетів, дуже важливо щоб райради, райдержадміністрації спільно з громадами визначилися із системою подальшого управління закладів охорони здоров'я та інших об'єктів комунальної власності.

Список використаних джерел:

1. Про утворення та ліквідацію районів: Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 №807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/807-20> (дата звернення 26.11.2020).
2. Офіційний сайт порталу «Децентралізація». URL: <https://decentralization.gov.ua/> (дата звернення 26.11.2020).
3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69062 (дата звернення 26.11.2020).